

KDD

Deres ref.: 22/5045

26.08.2022

Høring – utkast til ny strategi for eID i offentlig sektor

## Merknad til Nasjonal strategi for eID i offentlig sektor

Commfides Norge AS er utsteder av eID, eSegl og ansattsertifikater, og leverer dette til flere land i Europa. Vi er listet på EU's Trusted List over tilbydere av Trusted Services. I Norge leverer Commfides primært eID til det profesjonelle markedet og de fleste transaksjonene går utenom ID-porten. Det er likevel viktig for våre brukere at eID'ne også kan benyttes i ID-porten.

Vi takker for muligheten til å gi innspill til ny strategi for eID i offentlig sektor.

Commfides støtter evalueringen av hva som fungerer godt og hva som bør forbedres i forhold til dagens situasjon, og benytter anledningen til å takke for den anerkjennelse som gis til markedsaktørens rolle i den suksess Norge har oppnådd.

Høringsnotatet tar noen steder utgangspunkt i -, og konkluderer med at det er behov for en ny strategi, mens det andre steder påpekes at dagens strategi med bruk av markedsaktørene skal videreføres. Vi tar for våre merknader utgangspunkt i det dokumenterte behovet for å nå frem til de identifiserte brukergruppene med gode løsninger, samtidig som vi setter dette i sammenheng med forventet effekt av den teknologiske utviklingen.

### Merknader til vurdering av behovet for en statlig eID på nivå høyt for å løse de utfordringene som fremkommer av behovsanalysen.

Høringsnotatet viser i punkt 2.5 til behovsanalyse som avdekket utfordring med å få utstedt eID på nivå høyt for brukergruppene eldre hjelpetrequende, ikke digitale brukere og unge mellom 12 – 15 år samt utenlandske borgere. I kapittel 3.1 under ambisjoner og tiltak står det «Det er en ambisjon å videreføre dagens eID-strategi som innebærer bruk av markedsaktørene for eID for innlogging på sikkerhetsnivå høyt. Offentlig sektor må imidlertid ta et ansvar for at identifiserte brukerbehov blir ivaretatt.»

I samme kapittel under «For å realisere ambisjonene ovenfor er det behov for syv tiltak:» fremkommer det punkt 2 «Realisering av en offentlig utstedt eID på sikkerhetsnivå høyt skal vurderes». I punkt 3 under samme understrekes dette videre med «Spesielt viktig blir det at alle unge kan få en offentlig utstedt eID på nivå høyt»

Det er ingen av disse behovene som ikke kan løses gjennom bruk av de etablerte markedsaktørene. Vi anbefaler derfor departementet og Digdir å gå dialog med eID leverandørene for å løse disse behovene. Det kan løses langt raskere og rimeligere enn å etablere en offentlig utsteder av eID på

nivå høyt. Det vil også bidra til å unngå problemstillingene ved at det offentlig går inn som aktør i et velfungerende marked drevet frem av markedsaktører.

## Merknader til rollefordelingen og samarbeidet mellom offentlig og privatsektor

I forordet understrekes det at «Vi har et svært godt utgangspunkt i Norge med høy grad av digitalisering og utbredelse av eID. Dette gir de beste forutsetningene fremover for å lykkes med strategien og muligheter til å utvikle nye digitale tjenester i offentlig sektor.» I innledningen heter det «Norge er blant de ledende landene på digitalisering i Europa». Dette underbygges blant annet med god utbredelse av eID som markedsaktørene står for.

Vi er helt enig i at det er et offentlig ansvar å tilby sine innbyggere en trygg og tidsriktig ID – som i dag inkluderer en digital ID. Det har man lykkes med gjennom valget av strategi med bruk av markedsaktørene. Vi tror det fortsatt vil være beste strategi.

Det er også et naturlig eller opplagt ansvar for det offentlige å sørge for klare og gode lover, regler, teknisk rammeverk og grunndata. Høringsnotatet påpeker i punkt 3.2 at det fortsatt er utfordringer knyttet til Folkeregisteret og tildeling av mer enn ett identitetsnummer. I vår sertifisering av løsning for digital ID-kontroll har vi i revisjonen kun støtt på ett problem – og det er at Norge ikke har etablert en nasjonal standard for krav til digital ID kontroll slik EU rammeverket i utgangspunktet krever. Når vi i tillegg vet at det offentlige ved flere anledninger har hatt ambisjon om-, og har feilet med å etablere eID utstedelse på nivå høyt (første skulle Nasjonalt ID kort med ID være klart i 2012, og senest i konkurransen om nye pass og nasjonalt ID kort med eID), oppfordrer vi til å bruke ressursene til løse egne primæroppgaver med tydelig rammeverk og tilgang til entydige grunndata fremfor å gå inn i konkurranse med markedsaktørene i den delen av verdikjeden som fungerer bra.

## Merknad til forventet effekt av ny teknologi

I kapittel 3.2 side 23 omtales digital ID-kontroll og det påpekes blant annet at det er lite utbredt. Det er riktig at dette i dag er lite utbredt, men det er også relativt nytt. Vi vil påpeke at strategien i større grad bør bygge på eller peke på de mulighetene teknologisk videreutvikling kan og vil gi.

Vi forventer at Digital ID- kontroll i tillegg til å bedre sikkerheten ved utstedelse av eID vil gi:

- Bedre tilgjengeligheten til nye bruker grupper som i dag sliter med fremmøte
- Bedre brukeropplevelsen
- Bidra til økt bruk av eID
- Redusere kostnadene ved utstedelse
- Bidra til like (i det minste likere) forutsetninger for dagens markedsaktører og dermed økt konkurranse
- I betydelig grad redusere dagens hindre for utstedelse og autentisering av bruker på tvers av landegrensene.

Dette vil ha stor betydning for å løse de utfordringene høringsnotatet påpeker som dokumenterte behov for de identifiserte brukergruppene samt bidra til økt bruk i etablerte brukergrupper og å nå de foreslåtte målene.

## Merknad til dagens konkurransesituasjon og nasjonal sårbarhet

Departementet skriver i høringsnotatet at "*gitt dagens utbredelse av BankID, Commfides og Buypass, har BankID en dominerende markedsposisjon*" at dette kan innebære en viss risiko i forhold til robusthet og sikkerhet. Vi er enig i dette, men mener eventuell konkurrerende løsning fra det offentlige kan bidra til å sementere dette, og på sikt kan øke sårbarheten. En offentlig eID-løsning som har til hensikt å nå ut til de brukergruppene som ikke betjenes av BankID vil primært konkurrere med Commfides og Buypass og vil antagelig ikke påvirke bruken av BankID så lenge denne har monopol i betalingsformidlingen. En offentlig eID vil da heller ikke avhjelpe den påpekte sårbarheten.

BankID's dominerende rolle er enkelt sagt baksiden av medaljen for den raske oppnåelsen av utbredelse og bruk. Det er nå på tide å adressere dette, og vi oppfordrer til å begynne med å ta fatt i at det offentlige selv ikke følger sin egen e-Forvaltningsforskrift der det i § 19 heter:

«Personlige sertifikat skal ikke benyttes i tjeneste for forvaltningen med mindre det er utstedt eller godkjent for slik bruk.»

Enkleste motstands vei og praksis i det offentlige i dag er likevel å forvente at de ansatte bruker sin private eID = BankID i strid med forskriften. Dette er et eksempel på hvordan det offentlige selv bidrar til å opprettholde BankID's dominerende posisjon, fremfor å fremme bruk av leverandørene som faktisk har adressert dette med riktig løsning.

Rent generelt ser vi det som en fordel at eksempelvis en Commfides eID ikke benyttes i betalingsformidling. Når den ikke gir tilgang til en konto og penger å stjele er det ikke i nærheten så interessant for svindlere å tilrane seg ID data. Dette kan overføres til å forebygge mye av sårbarheten vi ser på nasjonalt plan i dag. Bruk ulike eID'er til ulike formål. En sårbarhet som kan reduseres like godt og kanskje bedre gjennom de eksisterende aktørene enn ved en offentlig utstedt eID.

I den grad BankID's dominerende rolle gir mangelfull konkurranse, antar vi at dette er i forhold til priskonkurranse i ID-porten. Vi viser igjen til eksempelet over og påpeker at det offentlige selv ved å bygge opp om bruk av ansatt eID i jobbsammenheng og finne løsninger for de nevnte brukergruppene også fra de andre markedsaktørene vil stimulere utstedelse og bruk av eID fra disse markedsaktørene og dermed fremme sund konkurranse.

Vi vil også påpeke at det er en voksende interesse og behov for profesjonell bruk innen både det offentlige og det private og selv om det er et begrenset antall aktører er det kraftig konkurranse om hver eneste kontrakt i dette markedet.

## Merknad til sikkerhetsnivå og behov for løsning på ulike nivåer

Det fremkommer at 94% av innloggingene er på nivå høyt og at brukerne «velger uansett å benytte sin eID på nivå høyt, uavhengig av hvilket sikkerhetsnivå tjenesten krever».

Vi spør om prosentandelen som benytter nivå 3 ID'en MinID har vært og fortsatt er synkende? Og- hvis den er det, er det da riktig å bruke tid og ressurser på å oppgradere denne?

## Konklusjon

Vår oppsummerte vurdering er at departementets overordnede målsetninger for fremtidig strategi for elektronisk ID er god, men at opprettelsen av en offentlig eID på nivå høyt risikerer å undergrave disse målsetningene. En slik utvikling vil være i direkte konkurranse med de markedsaktørene som har bidratt til Norges suksess innen digitalisering og svekke eller ødelegge konkurransen i markedet.

Vi frykter dette både vil svekke innovasjonen, være svært kostnadskrevenende å utvikle og opprettholde og gå utover etablerte arbeidsplasser som pr. i dag er i gang med norsk eksport av digitale løsninger og tjenester innen dette området.

Nye reguleringer og teknologisk utvikling tilsier at utstedelse og bruk fremover vil bli langt mer sikker, brukervennlig, nå ut til flere grupper og effektivt kunne løse de behov og mål høringsnotatet påpeker. Vi mener det vil være markedsaktørene som raskeste og best vil bidra til kontinuerlig innovasjon og utvikling av bedre løsninger. Samtidig påpeker vi at det offentlige har viktige oppgaver med å etablere og fornye lovverk, standarder og gi tilgang til sikre grunndata og bør konsentrere seg om å ivareta sitt ansvar fremfor å gå inn i et velfungerende marked.

Med vennlig hilsen

26.08.2022

X 

---

Signert av: KJELL OLAV SKOGEN

Daglig leder